

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет інформаційних технологій, обліку
та фінансів

Кафедра бухгалтерського обліку,
оподаткування та аудиту

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

РУДНІЦЬКИЙ Анатолій Миколайович

УДК 657:658. 27:061.1

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**«ОБЛІК, АНАЛІЗ І АУДИТ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВ З
БУДІВНИЦТВА ЖИТЛОВИХ І НЕЖИТЛОВИХ БУДІВЕЛЬ»**

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і тестів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Анатолій РДНІЦЬКИЙ

Науковий керівник
Савченко Наталія Миколаївна
кандидат економічних наук, доцент

Житомир – 2024

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Поліського національного університету

Рецензент:

доцент кафедри фінансів і кредиту Поліського національного університету, к.е.н.,
доц. Сус Юрій Юрійович

Висновок комісії за результатами попереднього захисту:

допустити до захисту

Голова комісії _____ Тетяна ГАЙДУЧОК

Висновок кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту за
результатами попереднього захисту: допустити до захисту

Протокол засідання кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
№ ____ від __ грудня 2024 року

Завідувач кафедри бухгалтерського
обліку, оподаткування та аудиту _____ Наталія МАЛЮГА

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Студент РУДНІЦЬКИЙ Анатолій Миколайович захистив кваліфікаційну роботу з
оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____,

за університетською шкалою _____

Секретар ЕК _____

Ганна МАЙДУДА

АНОТАЦІЯ

Рудніцький А.М. Облік, аналіз і аудит основних засобів підприємств з будівництва житлових і нежитлових будівель. – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування». – Поліський національний університет, Житомир, 2024.

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню теоретичних, методичних та практичних аспектів організації обліку, аналізу і аудиту основних засобів на підприємствах. Результати дослідження можуть бути використані в практичній діяльності підприємств для вдосконалення системи бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту, а також при розробці навчальних матеріалів у сфері обліку і оподаткування.

Ключові слова: основні засоби, бухгалтерський облік, аналіз, аудит, управління.

ABSTRACT

Rudnitsky A.M. Accounting, analysis and audit of fixed assets of enterprises engaged in the construction of residential and non-residential buildings. – Qualification work in the form of a manuscript.

Qualification work for the degree of master in the specialty 071 «Accounting and taxation». – Polissia National University, Zhytomyr, 2024.

The qualification work is devoted to the study of theoretical, methodological and practical aspects of organizing accounting, analysis and audit of fixed assets at enterprises. The results of the study can be used in the practical activities of enterprises to improve the accounting, analysis and audit system, as well as in the development of educational materials in the field of accounting and taxation.

Keywords: fixed assets, accounting, analysis, audit, management.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
Розділ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВ З БУДІВНИЦТВА ЖИТЛОВИХ І НЕЖИТЛОВИХ БУДІВЕЛЬ	9
1.1. Основні засоби як об'єкт обліку, аналізу та аудиту	9
1.2. Функціональне значення бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в системі управління підприємствами з будівництва житлових і нежитлових будівель	13
1.3. Особливості господарської діяльності та оцінка економічного стану підприємств з будівництва житлових і нежитлових будівель	15
Розділ 2. ПОБУДОВА СИСТЕМИ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ ПІДПРИЄМСТВ З БУДІВНИЦТВА ЖИТЛОВИХ І НЕЖИТЛОВИХ БУДІВЕЛЬ	23
2.1. Організація первинного обліку основних засобів на підприємствах	23
2.2. Організація та методика облікового процесу формування основних засобів на підприємствах	26
Розділ 3. ПОБУДОВА СИСТЕМИ АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ ПІДПРИЄМСТВ З БУДІВНИЦТВА ЖИТЛОВИХ І НЕЖИТЛОВИХ БУДІВЕЛЬ	30
3.1. Система аналізу основних засобів як інструмент управлінських рішень	30
3.2. Моделювання системи аудиту для контролю основних засобів та прийняття управлінських рішень	36
3.3. Удосконалення системи аналітичного забезпечення управління основними засобами підприємств	39
ВИСНОВКИ.....	43
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	45
ДОДАТКИ.....	50

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Сучасна ринкова економіка актуалізує для підприємств впровадження новітніх технологій і технічних рішень, а також розширює можливості використання сучасних фінансових інструментів і механізмів. Водночас, підприємства стикаються з численними викликами, серед яких ключовими є повна або часткова відсутність власних обігових коштів, низька ліквідність активів, застаріла матеріально-технічна база з витратами, що перевищують отримані доходи, а також недосконале законодавство. У зв'язку з цим питання обліку та організації основних засобів набуває особливої актуальності та потребує пошуку ефективних рішень.

Облік основних засобів на підприємстві займає значне місце, що визначає масштаби і перспективи його розвитку. Основні засоби формують стратегічні можливості діяльності підприємства, а їх ефективне використання безпосередньо впливає на результати виробництва, а отже, й на фінансові результати, а також на здатність підприємства конкурувати з іншими виробниками.

Основні засоби є критично важливими для підприємств у будівельному секторі, оскільки вони представляють собою інвестиції, які забезпечують виробничі можливості і надають основу для здійснення їхньої діяльності. У рамках управлінської практики, облік, аналіз і аудит основних засобів виступають ключовими елементами, що дозволяють забезпечувати контроль за економічними показниками, запобігати фінансовим ризикам та оптимізувати процеси під час виконання будівельних проектів.

Облік, аналіз і аудит операцій з основними засобами підприємств, що займаються будівництвом житлових і нежитлових будівель, є важливими аспектами управління фінансовими активами. Правильна організація цих процесів дозволяє не лише забезпечити точність фінансових звітів, а й створити базу для стратегічного управлінського аналізу, підвищуючи таким чином фінансову стійкість і

конкурентоспроможність підприємства. Налагоджений облік і контроль за основними засобами сприяють раціональному використанню ресурсів, що є особливо важливим в умовах високої конкуренції в будівельному секторі.

Необхідність дослідження обліку, аналізу і аудиту операцій з основними засобами в будівництві житлових і нежитлових будівель зумовлена їх ключовою роллю в управлінні фінансами підприємства. Поглиблене розуміння цих процесів сприяє не лише належному контролю за активами, а й загальному фінансовому здоров'ю компанії, що особливо важливо в умовах динамічного ринку і високої конкуренції. Систематичний та детальний підхід до цього питання може стати запорукою стійкого росту і розвитку підприємств у будівельній галузі.

Аналіз останніх досліджень. Значна кількість наукових праць вітчизняних вчених присвячена питанням обліку основних засобів, зокрема їх класифікації. Серед таких авторів варто зазначити Білуху М.Т., Бутинця Ф.Ф., Голова С.Ф., Кірейцева Г.Г., Кузьмінського А.М., Ленея В.С., Нападовську Л.В., Огійчука Н.Ф., Пушкаря М.С., Сопко В.В., Ткаченко Н.М., Чебанову Н.В. та Янчева Л.М.

Мета і завдання дослідження. *Мета* кваліфікаційної роботи полягає в обґрунтуванні теоретичних основ та удосконаленні практичних аспектів бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту основних засобів.

Для досягнення поставленої мети потрібно вирішити наступні *завдання*:

- дослідження основних засобів як об'єкту обліку та аудиту;
- вивчення особливостей господарської діяльності та оцінка економічного стану підприємств з будівництва житлових і нежитлових будівель;
- обґрунтування процесу документування операцій з основними засобами, синтетичний і аналітичний облік;
- формування особливостей відображення обліку основних засобів підприємств;
- обґрунтування напрямів удосконалення обліку і аудиту та практичних

пропозицій щодо підвищення ефективності управління основними засобами.

Об'єктом дослідження є процеси обліку, аналізу та аудиту основних засобів на підприємстві. Предметом дослідження є виступають методи і засоби забезпечення точності, ефективності та прозорості обліку, аналізу і аудиту основних засобів в умовах сучасних викликів.

Методи дослідження. У процесі дослідження обліку, аналізу та аудиту основних засобів підприємства використовувалася: методи теоретичного узагальнення та аналізу – для вивчення економічної сутності основних засобів та для узагальнення нормативно-правового забезпечення обліку та аудиту основних засобів в Україні; методи економічного аналізу – для аналізу динаміки та структури основних засобів підприємства; методи спостереження та порівняння – для дослідження практики обліку та аудиту основних засобів на конкретних підприємствах; метод моделювання - для розробки рекомендацій щодо вдосконалення системи обліку та аудиту основних засобів із використанням інформаційних технологій; графічний метод – для візуалізації результатів аналізу облікових даних у формі таблиць, графіків і діаграм; методи індукції та дедукції – для формування висновків на основі узагальнення теоретичних положень і практичного досвіду.

Використання цих методів дало змогу отримати достовірні результати, розробити практичні рекомендації щодо вдосконалення обліку та аудиту основних засобів на підприємствах в умовах сучасних економічних викликів.

Інформаційною базою дослідження є фінансова звітність підприємства, його статут, нормативно-правові акти щодо обліку, аналізу та аудиту основних засобів, офіційна статистична інформація, дані з Інтернету, навчальна економічна література та наукові праці вітчизняних вчених-економістів. Ці джерела забезпечили комплексність та обґрунтованість отриманих результатів.

Наукова новизна роботи полягає у розробці нових підходів до обліку, аналізу та аудиту основних засобів підприємств в умовах сучасного економічного

середовища, яке характеризується високим рівнем невизначеності, впливом цифровізації та геополітичними викликами.

Практичне значення цього дослідження полягає в удосконаленні системи обліку, аналізу аудиту основних засобів підприємств. Отримані результати можуть бути застосовані для оптимізації облікових і контрольних процесів у компаніях різних секторів, що в свою чергу сприятиме підвищенню їх фінансової стійкості та конкурентоспроможності.

Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні положення, висновки і пропозиції дослідження доповідалися на всеукраїнських науково-практичних конференціях і були опубліковані у збірниках [6; 9; 33].

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Основний текст кваліфікаційної роботи наведено на 51 сторінці, на яких представлено 12 таблиць та 6 рисунків. Робота містить вступ, три розділи, висновки та список використаних джерел, який налічує 40 найменувань.

РОЗДІЛ

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ

БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

ПІДПРИЄМСТВ З БУДІВНИЦТВА ЖИТЛОВИХ І НЕЖИТЛОВИХ

БУДІВЕЛЬ

1.1. Основні засоби як об'єкт обліку, аналізу та аудиту

Основні засоби є критично важливими для успішного функціонування підприємств у будь-якій галузі. Вони забезпечують матеріально-технічну базу для виробництва, управлінських процесів та інновацій, що в свою чергу має великий вплив на фінансові результати та конкурентоспроможність підприємств. Ефективне управління основними засобами є запорукою досягнення стратегічних цілей підприємства та забезпечення сталого розвитку.

Основні засоби відіграють важливу роль у процесі праці, оскільки вони формують виробничо-технічну базу й визначають виробничі потужності підприємства. Протягом тривалого часу основні засоби надходять на підприємство і вводяться в експлуатацію, зазнають зношення в процесі господарської діяльності, підлягають ремонту, який дозволяє відновити їх фізичні властивості. Також вони можуть переміщуватися всередині підприємства та виводитися з експлуатації через недоцільність подальшого використання [3].

Згідно п. 14.1.138 Податкового Кодексу України основні засоби – матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 20 000 гривень, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 6000 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний

строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік) [26].

Згідно Податкового Кодексу України, ст. 145 визначає таку класифікацію груп основних засобів та інших необоротних активів і мінімально допустимих строків їх амортизації (табл. 1.1) [26].

Таблиця 1.1

Мінімально допустимі строки корисного використання
для 16 груп основних засобів

Групи	Мінімально допустимі строки корисного використання, років
група 1 – земельні ділянки	–
група 2 – капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	15
група 3 – будівлі,	20
споруди,	15
передавальні пристрої	10
група 4 – машини та обладнання	5
з них: електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, пов'язані з ними комп'ютерні програми (крім програм, витрати на придбання яких визнаються роялті, та/або програм, які визнаються нематеріальним активом), інші інформаційні системи, комутатори, маршрутизатори, модулі, модеми, джерела безперебійного живлення та засоби їх підключення до телекомунікаційних мереж, телефони (в тому числі стільникові)	2
мікрофони і рації, вартість яких перевищує 2500 гривень	
група 5 – транспортні засоби	5
група 6 – інструменти, прилади, інвентар (меблі)	4
група 7 – тварини	6
група 8 – багаторічні насадження	10
група 9 – інші основні засоби	12
група 10 – бібліотечні фонди	–
група 11 – малоцінні необоротні матеріальні активи	–
група 12 – тимчасові (нетитульні) споруди	5
група 13 – природні ресурси	–
група 14 – інвентарна тара	6
група 15 – предмети прокату	5
група 16 – довгострокові біологічні активи	7

Джерело: узагальнено автором за [26]

Крім того, для кожного об'єкта основних засобів необхідно визначити строк його корисного використання. Цей строк встановлюється наказом про облікову політику підприємства під час визнання даного об'єкта активом (при зарахуванні на баланс), але він не може бути меншим, ніж ті строки, які зазначені в Податковому кодексі. Строк корисного використання може бути призупинено на період виведення об'єкта з експлуатації, наприклад, під час реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання, консервації або з інших причин. Призупинення оформлюється на підставі документів, які підтверджують виведення основних засобів з експлуатації.

Принципи, на яких базується облік основних засобів (рис. 1.1) [9].

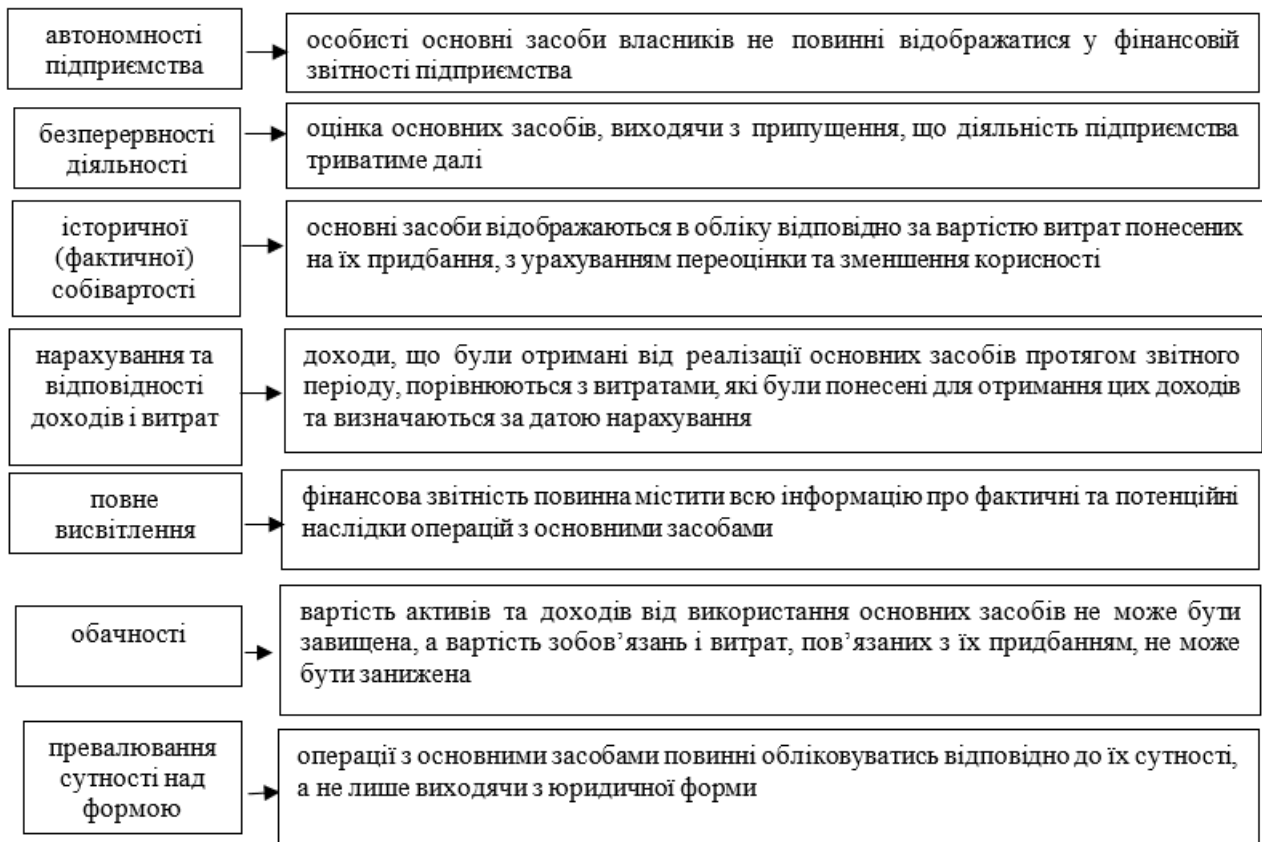

Рис. 1.1. Принципи обліку основних засобів

Джерело: узагальнено автором за [9]

Для забезпечення достовірного обліку руху основних засобів важливо визначити, за якою вартістю вони будуть відображатися в обліку (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Види вартості основних засобів

Види вартостей основних засобів	Як визначається?	Застосування
Первісна вартість	До первісної вартості входять: • суми, що сплачуються постачальниками основних засобів (без непрямих податків); • реєстраційні збори, державне мито; • витрати на транспортування, установку та монтаж, налагодження основних засобів; • інші витрати, що пов'язані з доведенням основного засобу до стану, в якому він придатний для використання (п. 8 П(С)БО 7)	При зарахуванні на баланс придбаних (створених) основних засобів
Залишкова (балансова) вартість	=первісна вартість (переоцінена) за мінусом накопиченої амортизації (зносу)	При визначенні підсумку валюти балансу
Справедлива вартість	Це сума, за якою можна продати актив або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату. Як різновид справедливої вартості для основних засобів розглядаються: • ринкова вартість; • відновлювальна вартість-сучасна собівартість придбання (виготовлення) за мінусом суми зносу на дату оцінки. Застосовується в разі відсутності ринкової вартості.	При проведенні переоцінок основних засобів, отриманні основних засобів в обмін на інші активи, безоплатному їх отриманні

Джерело: узагальнено автором за [22]

Визначення та правильно використання цих видів вартостей є ключовими для забезпечення точного і надійного обліку основних засобів, а також для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Підсумовуючи викладене вище, можна констатувати, що основою бухгалтерського обліку основних засобів є чітке визначення терміну «основні засоби», їх класифікація за різними критеріями, нормативно-правове регулювання, а також методологія нарахування амортизації. Усі ці елементи утворюють складну систему, яка потребує розробки відповідного механізму та забезпечення раціонального функціонування.

1.2. Функціональне значення бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в системі управління підприємствами з будівництва житлових і нежитлових будівель

У сучасних умовах ринку підприємства, що займаються будівництвом житлових і нежитлових об'єктів, стикаються із значними викликами, пов'язаними з управлінням фінансами, ресурсами, ризиками та дотриманням нормативних вимог. У цьому контексті ключову роль у системі управління відіграють такі складові, як бухгалтерський облік, аналіз і аудит. Вони забезпечують ефективність управлінських рішень і стабільність діяльності підприємств у будівельній галузі.

Бухгалтерський облік — це систематичний процес реєстрації, узагальнення та аналізу фінансової інформації про активи, зобов'язання, власний капітал, доходи та витрати підприємства. У будівництві ця інформація є критично важливою, оскільки на її основі формуються внутрішні звіти, що використовуються для оцінки фінансового стану підприємства.

Функціональне значення бухгалтерського обліку в системі управління підприємствами, що займаються будівництвом житлових і нежитлових будівель, полягає в забезпеченні достовірної та актуальної інформації про фінансові та матеріальні ресурси підприємства, що необхідна для ефективного планування, контролю та прийняття управлінських рішень.

Бухгалтерський облік дозволяє здійснювати контроль за витратами на будівництво, що є критично важливим для підтримання фінансової стабільності підприємства, а також завдяки обліковій інформації підприємства можуть аналізувати свої фінансові результати, що допомагає виявити сильні та слабкі сторони діяльності.

Бухгалтерський облік сприяє ефективному плануванню матеріальних і трудових ресурсів, необхідних для виконання будівельних проектів. Водночас, облік дозволяє ведення детального моніторингу виконання будівельних проектів щодо

термінів, витрат та ресурсів, що значно підвищує їхній успіх, а також забезпечує проектам законодавчу та нормативну відповідність, беручи до уваги специфіку будівництва.

Таким чином, бухгалтерський облік є важливим інструментом управління, який підвищує ефективність діяльності підприємств, що займаються будівництвом житлових і нежитлових об'єктів.

Аналіз в системі управління підприємствами будівельної галузі є процесом, спрямованим на оцінку фінансового стану, ефективності використання ресурсів і виконання планових показників, а також на перевірку дотримання нормативно-правових актів.

Функціональне значення аналізу полягає в систематичному зборі, обробці та інтерпретації даних, що дозволяє виявити сильні та слабкі сторони підприємства. Водночас, через аналіз фінансових показників, собівартості, ефективності виконання проектів і раціональності використання трудових і матеріальних ресурсів управлінці можуть приймати обґрунтовані рішення щодо стратегічного розвитку, планування і коригування діяльності.

Таким чином, аналіз є важливим інструментом для підвищення ефективності управління в будівельних підприємствах, вони забезпечують інформаційну підтримку для стратегічного планування, контролю і розподілу ресурсів.

Аудит в системі управління підприємствами будівельної галузі — це незалежна перевірка та оцінка фінансових звітів, управлінських процесів і дотримання нормативів підприємства, яка має на меті забезпечення прозорості, достовірності та ефективності його діяльності.

Аудит забезпечує перевірку фінансової звітності підприємства на предмет точності і відповідності до стандартів обліку, що сприяє виявленню помилок і неточностей, а також аудитори оцінюють управлінські системи та процеси, виявляючи потенційні фінансові та операційні ризики, що може запобігти можливим збиткам. Результати аудиту можуть вказати на можливості для оптимізації

управлінських і фінансових процесів, що підвищує загальну ефективність підприємства.

Таким чином, аудит виконує критично важливу роль у системі управління підприємствами з будівництва, оскільки він забезпечує контроль, виявлення ризиків, дотримання законодавства та підвищення ефективності, що в свою чергу сприяє стабільному розвитку та зростанню підприємства.

Бухгалтерський облік, аналіз і аудит є невід'ємними компонентами системи управління підприємствами з будівництва житлових і нежитлових об'єктів. Вони забезпечують підприємствам важливу інформацію для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, підвищують ефективність їхньої діяльності, контролюють ризики та забезпечують дотримання законодавчих вимог. У сучасних умовах конкуренції, де кожен фактор може вплинути на успіх, ці елементи стають особливо важливими для стабільного та ефективного управління будівельними проектами.

1.3. Особливості господарської діяльності та оцінка економічного стану підприємств з будівництва житлових і нежитлових будівель

Підприємства, що спеціалізуються на будівництві житлових та комерційних об'єктів, є важливими учасниками будівельної галузі. Вони займаються різноманітними завданнями, включаючи планування, будівництво, реконструкцію та утримання житлових та комерційних об'єктів. Підприємства цієї галузі мають глибокі знання у різних сферах, таких як технічні, правові, фінансові та управлінські аспекти будівництва, а також мають вміння взаємодіяти з клієнтами, постачальниками та підрядниками. Важливою є також дотримання вимог щодо безпеки та екологічних стандартів під час виконання робіт.

Організаційно-правова форма фірми ТОВ «Тетерів-Будпроект» – ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ. Основний вид діяльності (КВЕД) – 41.20 Будівництво житлових і нежитлових будівель. Також відповідно до КВЕД підприємство може здійснювати також наступні види діяльності:

- 43.21 Електромонтажні роботи;
- 43.29 Інші будівельно-монтажні роботи;
- 43.91 Покрівельні роботи.

ТОВ «Тетерів-Будпроект» діє на підставі цього Статуту, Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», іншого чинного законодавства України, та у своїй діяльності керується Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства та Статутом, а також внутрішніми правилами, положеннями та іншими актами ТОВ «Тетерів-Будпроект».

ТОВ «Тетерів-Будпроект» створюється з метою задоволення потреб населення у продукції (товарах), роботах та послугах і реалізації на основі одержаного прибутку інтересів Учасників Товариства.

Цілями діяльності ТОВ «Тетерів-Будпроект» є здійснення незабороненої законом України діяльності виконання робіт і надання послуг на території України та за кордоном, з метою одержання прибутку.

ТОВ «Тетерів-Будпроект» – це підприємство, зареєстроване як товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ), яке займається будівельним проектуванням.

Організація будівельного проектування включає розробку технічних, конструктивних, інженерних і проектних рішень для будівництва споруд і будівель. Вона забезпечує детальне планування, розрахунки і створення необхідних документів для будівельних процесів.

Наприклад, ТОВ «Тетерів-Будпроект» може виконувати такі функції:

- розробка архітектурних концепцій і проектів будівель;
- розрахунок конструкцій, інженерних систем і комунікацій;
- створення робочих креслень і специфікацій для будівельних процесів;
- координація замовників, виконавців та інших сторін у процесі проектування;
- виконання експертизи та контроль за виконанням проектів.

Водночас, у випадку якщо ліцензія, патент, схвалення, згода або дозвіл Національного банку України, органів Антимонопольного комітету України або будь-яких інших державних органів та/ або органів місцевого самоврядування вимагається для здійснення якого-небудь виду діяльності, Товариство може здійснювати такі види діяльності за умови отримання відповідних ліцензій, патентів, схвалень, згод або дозволів.

ТОВ «Тетерів-Будпроект» має велике значення для успішного виконання будівельних проектів, оскільки воно забезпечує раціональне планування, технічну відповідність і використання ресурсів. Компанія може брати участь у будівництві будівель різних типів, включаючи житлові будинки, комерційні споруди, інфраструктуру і т.д.

Важливим аспектом діяльності ТОВ «Тетерів-Будпроект» є висока кваліфікація та професіоналізм співробітників, що дозволяє забезпечити якісне і ефективне проектування будівельних об'єктів. Крім того, компанія повинна дотримуватися вимог законодавства та нормативно-правових актів у сфері будівництва та проектування.

Основна мета управління ТОВ «Тетерів-Будпроект» полягає в створенні необхідних умов (організаційних, технічних, соціальних, психологічних тощо) для реалізації завдань підприємства, встановленні гармонії між індивідуальними трудовими процесами, координації та погодження спільної діяльності працівників заради досягнення конкретних запланованих результатів. Розглянемо організаційну структуру підприємства (рис. 1.2).

На підприємстві ТОВ «Тетерів-Будпроект» існує функціональна організаційна структура управління, яка передбачає функціональний розподіл праці та функціональну спеціалізацію підрозділів.

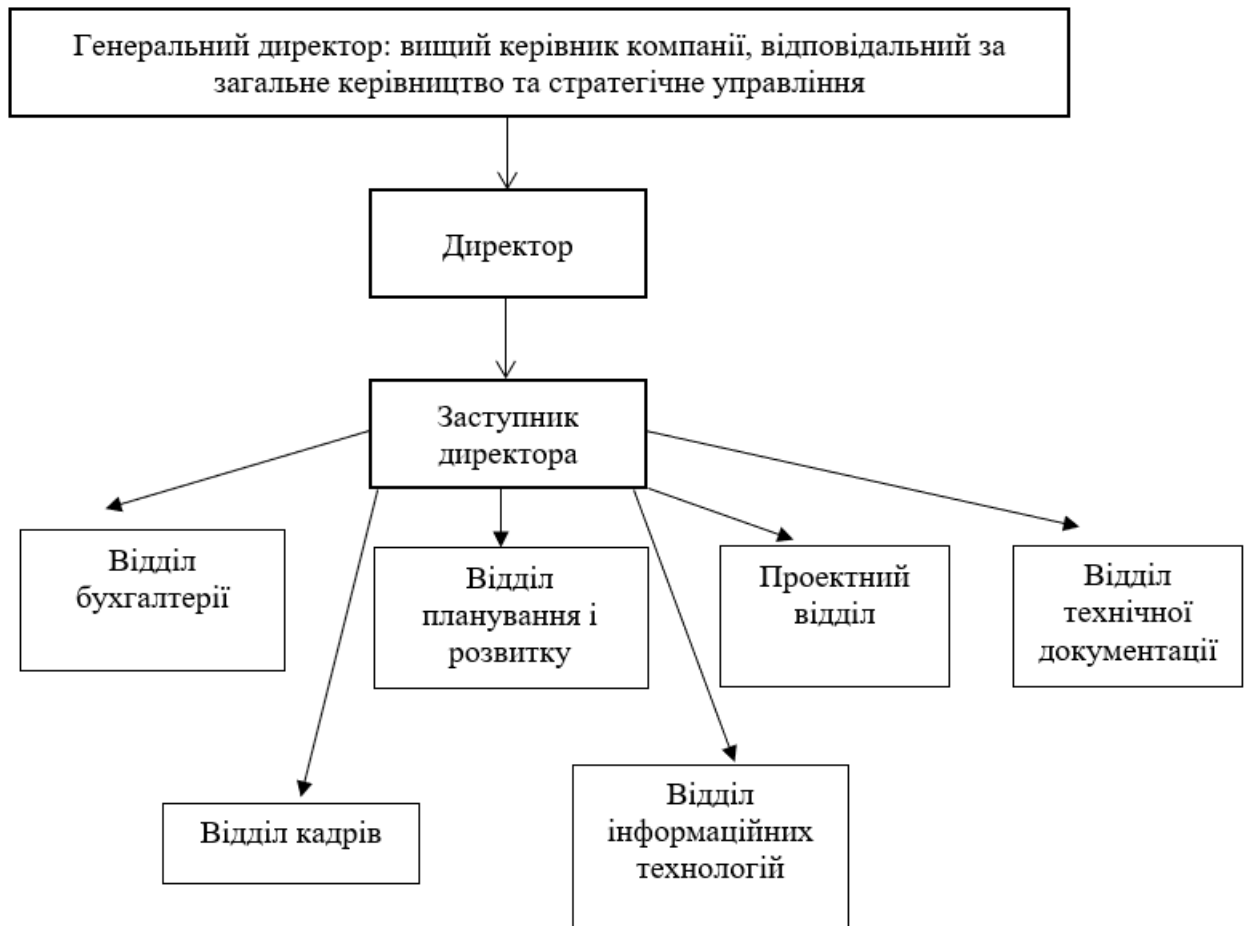

Рис. 1.2. Організаційна структура підприємства ТОВ «Тетерів-Будпроект»

Джерело: узагальнено автором

Дослідження фінансового стану підприємства є критично важливим, оскільки це надає управлінню цінну інформацію для ухвалення стратегічних рішень, планування бюджету та маркетингових заходів. Аналіз дозволяє виявити можливі загрози та ризики для фінансової стабільності підприємства, а також виявити можливості для розвитку й покращення фінансової продуктивності. Також важливим аспектом є здатність привернути нових інвесторів та забезпечити довгострокову стійкість та успішність фінансових операцій підприємства.

Динаміка фінансових результатів ТОВ "Тетерів-Будпроект" за 2021-2023 роки узагальнена в табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Динаміка фінансових результатів ТОВ "Тетерів-Будпроект" за 2021-2023 роки

Показники	Роки			Відхилення 2023 р. від 2021 р.	
	2021	2022	2023	тис.грн.	% (раз)
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	59142,8	44229,7	96831,7	37688,9	63,73
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	35737,7	24296,0	46883,4	11145,7	31,19
Валовий прибуток (збиток)	23405,1	19933,7	49948,3	26543,2	113,41
Інші операційні доходи	388,7	2068,4	198,7	-190,0	-48,88
Інші операційні витрати	22127,4	20223,2	45040,9	22913,5	103,55
Фінансовий результат від операційної діяльності	1666,4	1778,9	5106,1	3439,7	У 2,1 р.
Інші доходи	51,5	1800,8	372,2	320,7	У 6,2 р.
Інші витрати	-	1703,4	324,5	324,5	-
Фінансовий результат до оподаткування	1717,9	1876,3	5153,8	3435,9	У 2,0 р.
Витрати з податку на прибуток	309,2	337,7	927,7	618,5	У 2,0 р.
Чистий прибуток (збиток)	1408,7	1538,6	4226,1	2817,4	У 2,0 р.

Джерело: узагальнено автором за даними фінансової звітності підприємства

В 2023 році за результатами операційної діяльності ТОВ "Тетерів-Будпроект" мало прибуток у розмірі 5106,1 тис. грн. При порівнянні його з показником 2021 року виявляється поліпшення операційного фінансового результату на 3439,7 тис. грн. Фінансові результати діяльності ТОВ "Тетерів-Будпроект" протягом 2021-2023 років можна оцінити позитивно. В 2023 році підприємство отримало чистий прибуток, сума якого зростає протягом всього періоду, що аналізується.

SWOT-аналіз та PEST-аналіз є важливими інструментами для розуміння зовнішнього та внутрішнього середовища будівельного підприємства та формулювання стратегій розвитку та конкурентоспроможності.

Необхідність проведення SWOT-аналізу та PEST-аналізу для ТОВ "Тетерів-Будпроект" полягає в тому, щоб глибоко зрозуміти внутрішні та зовнішні фактори, які впливають на діяльність підприємства. Це дозволить розробити стратегії, які використовують сильні сторони та можливості, а також дозволить відповідати на виклики та загрози, враховуючи слабкі сторони підприємства. Такий підхід

допоможе забезпечити конкурентну перевагу та стійкість у довгостроковій перспективі.

Результати стратегічного аудиту є інформаційною базою для проведення SWOT-аналізу — методу стратегічного аналізу, який дозволяє визначити сильні і слабкі сторони фірми, а також її можливості та загрози. SWOT-аналіз ТОВ «Тетерів-Будпроект» узагальнено в табл. 1.4.

Таблиця 1.4

SWOT-аналіз ТОВ «Тетерів-Будпроект»

	Можливості	Загрози
Зовнішнє середовище	1. Розширення ринків у сусідні регіони або країни. 2. Посилення співпраці з новими партнерами та підприємствами. 3. Використання підвищеного попиту на екологічно чисте будівництво. 4. Розвиток нових продуктів або послуг. 5. Активна участь у державних програмах підтримки будівництва та інфраструктури.	1. Економічні коливання та спад на будівельному ринку. 2. Зміни в законодавстві, що можуть вплинути на умови діяльності. 3. Зростання конкуренції від місцевих чи міжнародних компаній. 4. Негативний вплив природних катастроф або погіршення екологічної ситуації. 5. Зміни відношення суспільства до будівництва.
	Сильні сторони	Слабкі сторони
Внутрішнє середовище	1. Досвідченість управлінського складу та команди професіоналів. 2. Великий портфель успішно завершених будівельних проєктів. 3. Висока репутація та довіра клієнтів. 4. Інноваційні технології у будівництві та використання новітнього обладнання. 5. Стабільні фінансові показники та доступ до капіталу.	1. Високі витрати на рекламу та маркетинг. 2. Залежність від певних постачальників. 3. Недостатність ефективної системи управління проєктами. 4. Обмежена географія ринків та невелика різноманітність продуктів. 5. Нещасне відношення до охорони довкілля та довкілля.

Джерело: узагальнено автором за даними фінансової звітності підприємства

Проведений SWOT-аналіз ТОВ "Тетерів-Будпроект" вказує на те, що компанія має сильні сторони, такі як досвідна команда фахівців, добра репутація серед клієнтів і широкий спектр послуг у сфері будівництва. Однак, є слабкі сторони, такі як залежність від постачальників матеріалів, висока конкуренція на ринку та недостатня присутність в Інтернеті і використання цифрових маркетингових стратегій.

Щодо можливостей, компанія має потенціал для розширення географії послуг, зростання попиту на зелене будівництво та альтернативні джерела енергії, а також використання інноваційних технологій у будівництві. У той же час, існують загрози, такі як зміни в законодавстві про будівництво, економічна нестабільність та ризик зростання цін на будівельні матеріали. Отже, на цей момент можна зробити висновок, що компанія має потенціал для подальшого розвитку, але потребує уваги до усунення слабких сторін та оптимізації ризиків для максимізації можливостей.

PEST-аналіз є методом стратегічного аналізу, що використовується для оцінки впливу політичних, економічних, соціокультурних та технологічних факторів на підприємство чи проект. Аналізуючи ці чотири аспекти, компанії можуть краще розуміти зовнішнє середовище, визначити можливості та загрози, з якими вони можуть зіткнутися, і приймати кращі управлінські рішення. PEST - це скорочення від політичні, економічні, соціокультурні та технологічні фактори. PEST-аналіз ТОВ «Тетерів-Будпроект» узагальнено в табл. 1.5.

На основі проведеного PEST-аналізу можна зробити наступні висновки:

1. Політичні фактори: Україна має певні реформи в галузі будівництва та створення сприятливих умов для розвитку інфраструктурних проектів. Однак, певні податкові та регуляторні зміни можуть вплинути на вартість будівництва та дозвільні процедури.

2. Економічні фактори: Стан ринку нерухомості та будівництва може бути впливовим фактором. Зміни в рівні зайнятості та доходах споживачів також можуть викликати коливання в попиті на будівельні послуги.

3. Соціокультурні фактори: Зростання населення в певних місцевостях та зміна вимог споживачів можуть вплинути на попит на будівельні проекти. Демографічні зміни можуть створити нові можливості для розширення ринку.

4. Технологічні фактори: Використання новітніх технологій в будівництві може покращити продуктивність та знизити витрати, але також може вимагати значних інвестицій.

Таблиця 1.5

PEST-аналіз ТОВ «Тетерів-Будпроект»

Політичні чинники	Р	Вплив економіки	Е
1. Зміна уряду та політичних регуляцій, що можуть вплинути на будівельний ринок. 2. Політичні рішення, які стосуються інфраструктурних проектів та будівництва. 3. Податкова та фіскальна політика, що може вплинути на фінансову діяльність компанії.		1. Кон'юнктура ринку нерухомості та будівництва. 2. Фінансові умови, включаючи процентні ставки, інфляцію та доступ до кредитів. 3. Економічні кризи та спади, що можуть вплинути на споживчу активність та інвестиції в будівельний сектор.	
Соціокультурні тенденції	S	Технологічні інновації	T
1. Демографічні зміни, зокрема зростання або зменшення кількості населення в районах розвитку. 2. Зміни у споживчих уподобаннях та попиті на різновиди нерухомості. 3. Соціальні тренди, такі як зростання інтересу до екологічно чистого будівництва та розвиток зелених технологій.		1. Інновації в будівельних технологіях та методах будівництва. 2. Вплив цифрової трансформації на будівельну індустрію, включаючи використання будівельної інформаційної моделі (BIM). 3. Розвиток енергоефективних технологій та збільшення використання відновлюваних джерел енергії.	

Джерело: узагальнено автором за даними фінансової звітності підприємства

Отже, на основі проведеного аналізу можна зробити висновок, що ТОВ "Тетерів-Будпроект" має як можливості, так і загрози зовнішнього середовища, і краще підготуватися до цих факторів для досягнення успішного розвитку.

РОЗДІЛ 2

ПОБУДОВА СИСТЕМИ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ ПІДПРИЄМСТВ З БУДІВНИЦТВА ЖИТЛОВИХ І НЕЖИТЛОВИХ БУДІВЕЛЬ

2.1. Організація первинного обліку основних засобів на підприємствах

Організація обліку основних засобів на підприємстві ТОВ «Тетерів-Будпроект» являє собою процес вибору й упорядкування методів і прийомів для обробки та надання достовірної й актуальної інформації про наявність, рух, зберігання, використання та вибуття основних засобів.

Оцінка основних засобів здійснюється трьома способами: первинна оцінка (яка відповідно до обох стандартів має однаковий зміст щодо витрат, що до неї включаються), уцінка та дооцінка.

Первинний облік являє собою єдину періодично організовану систему збору, вимірювання, реєстрації, накопичення інформації та відображення її у відповідних формах документів [1].

Організація первинного обліку надходження об'єктів основних засобів полягає в своєчасному й повному оформленні первинних документів у системі бухгалтерського обліку.

Первинні облікові документи можуть бути оформлені як в електронному, так і в паперовому вигляді. Вони повинні містити такі реквізити: назву документа (форми); дату складання; найменування підприємства, від імені якого складається документ; суть і обсяг господарської операції; одиницю виміру проведеної операції; посади осіб, відповідальних за виконання операції та правильність її оформлення; а також особистий підпис або інші дані для ідентифікації учасників операції [27].

В ТОВ «Тетерів-Будпроект» для первинного обліку основних засобів використовують форми первинних документів, які узагальнено на рис. 2.1.

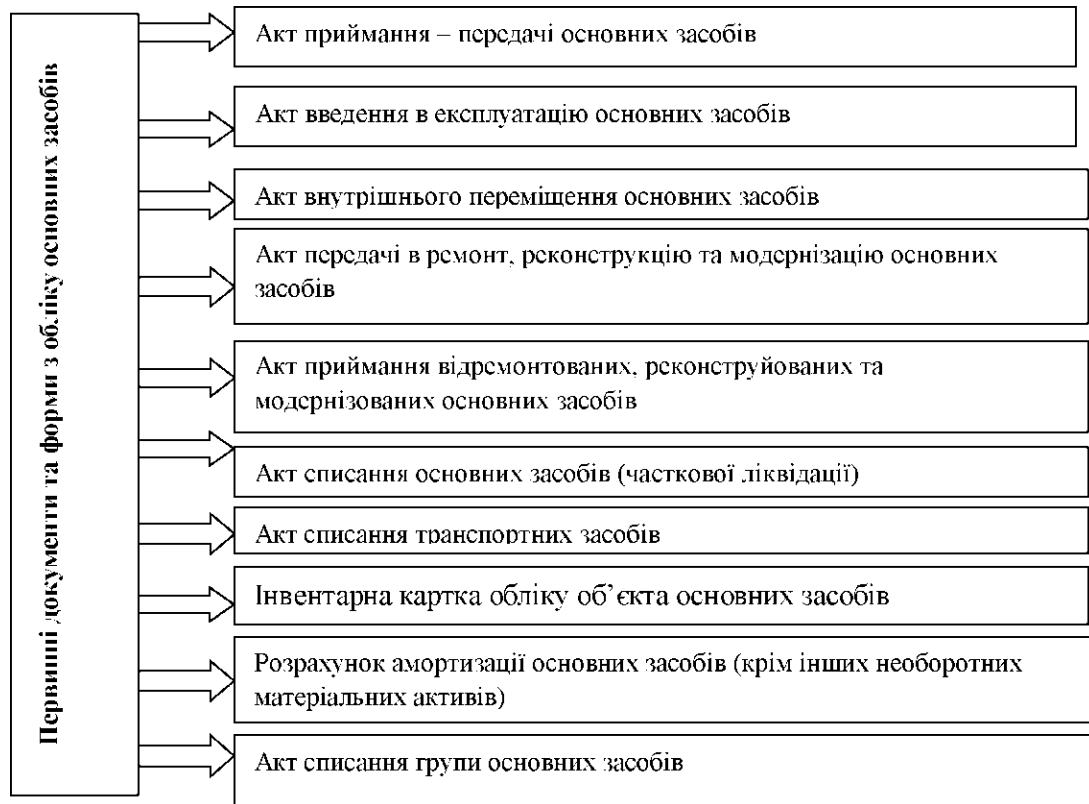

Рис. 2.1. Форми первинних документів в ТОВ «Тетерів-Будпроект»

Джерело: узагальнено автором за [27]

Розглянемо деякі первинні документи, які складаються під час операцій з основними засобами ТОВ «Тетерів-Будпроект» (табл. 2.1) [27].

На підприємстві за наказом керівника формується комісія, що здійснює приймання основних засобів. У процесі приймання заповнюється «Акт прийняття та передачі основних засобів», який виготовляється в одному примірнику на кожен окремий об'єкт. Після належного оформлення та підписання акта керівником і головним бухгалтером, він, разом із технічною документацією, передається до бухгалтерії.

Таблиця 2.1

Первинні документи щодо основних засобів в ТОВ «Тетерів-Будпроект»

№ з/п	Назва документу	Пояснення
1	«Акт прийняття та передачі основних засобів»	Цей акт застосовується для оформлення зарахування до складу основних засобів окремих об'єктів для обліку введення їх до експлуатації.
2	«Акт приймання відремонтованих, реконструйованих та модернізованих основних засобів»	Цей акт застосовується для оформлення приймання основних засобів з капітального ремонту, реконструкції та модернізації. Якщо ремонт, реконструкцію та модернізацію виконує інше підприємство, то акт складається у двох примірниках (другий примірник передається підприємству, що здійснило ремонт основних засобів).
3	«Акт на списання основних засобів» та «Акт на списання автотранспортних засобів»	Ці акти застосовуються для оформлення вибуття окремих об'єктів основних засобів при повній або частковій їх ліквідації.
4	«Розрахунок амортизації основних засобів» та	Використовуються для розрахунку амортизації основних засобів.
5	«Інвентарна картка обліку об'єкта основних засобів»	Надає коротку характеристику об'єкта основних засобів містить якісні показники, не наведені у технічній документації, пристосування і приладдя, що належать до об'єкта основних засобів.

Джерело: узагальнено автором за [16; 27]

Для кожного об'єкта основних засобів складається індивідуальна картка в одному примірнику, яка містить відомості про назву об'єкта і його інвентарний номер, місце експлуатації, дату введення в експлуатацію, короткі технічні характеристики, рік випуску або будівництва, дату вибуття з експлуатації та норму амортизації, а також інформацію про переоцінку, модернізацію та реконструкцію об'єкта та інші важливі дані. Якщо здійснюється груповий облік, картка заповнюється шляхом позиційних записів для кожного конкретного об'єкта основних засобів. [40].

Отже, документальне оформлення операцій з основними засобами виконується за допомогою форм первинних документів, призначених для їх обліку.

Незважаючи на те, що основні засоби вважаються об'єктами інвестування, їх використання суттєво впливає на формування та рівень фінансових результатів усіх видів діяльності підприємства. Саме тому аналітичний облік має забезпечувати інформацію в розрізі об'єктів внутрішнього та зовнішнього інвестування, що дозволяє визначити аналітичні показники, які відображають ефективність використання інвестицій.

2.2. Організація та методика облікового процесу формування основних засобів на підприємствах

Ефективне управління підприємствами залежить від наявності необхідної інформації про стан та ефективність використання основних засобів для ухвалення управлінських рішень, що вимагає належної організації бухгалтерського обліку. Основні засоби мають велике значення, оскільки вони є ключовим фактором виробництва на підприємстві. Ефективність функціонування підприємства безпосередньо залежить від способу використання його матеріально-технічної бази, оскільки раціональне використання основних засобів сприяє підвищенню продуктивності праці, зниженню собівартості продукції та покращенню якості та асортименту [2].

Стан та ефективне використання основних засобів є одними з вирішальних факторів будь-якого виробництва, оскільки вони безпосередньо впливають на кінцеві результати господарської діяльності. Глибокі кризові явища в економіці країни та несприятлива амортизаційна політика спричинили спад інвестиційної активності в економіці загалом та на окремих підприємствах, що призвело до збільшення ступеня зношеності основних засобів [34].

Основні засоби відіграють вирішальну роль у процесі виробництва, оскільки вони утворюють виробничо-технічну базу і визначають виробничу потужність підприємства. Протягом тривалого періоду основні засоби проходять через кілька етапів: надходження на підприємство та введення в експлуатацію; зношення під час

експлуатації; ремонт, що дозволяє відновити їхні фізичні якості; переміщення всередині підприємства; вибуття внаслідок недоцільності подальшого використання.

Основні завдання обліку основних засобів на підприємствах включають:

- 1) точне, своєчасне та достовірне відображення надходження, вибуття й переміщення основних засобів;
- 2) своєчасне й точне нарахування амортизації основних засобів та правильне її відображення в облікових записах;
- 3) контроль за наявністю основних засобів;
- 4) визначення потреби в проведенні ремонту основних засобів та контроль за раціональним використанням коштів, виділених для цих цілей;
- 5) аналіз ефективності використання об'єктів основних засобів;
- 6) своєчасне надання керівництву підприємства необхідної інформації про стан основних засобів [5].

Ефективний облік основних засобів на підприємстві визначає його масштаби, стратегічні можливості та впливає на фінансові результати. Використання основних засобів виробництва має великий вплив на конкурентоздатність підприємства та його успішність на ринку.

Формування оптимальної облікової політики щодо основних засобів є ключовим елементом облікової діяльності будь-якого підприємства. Вибір методів амортизації, їх оцінка, одиниці обліку та інші аспекти суттєво впливають на вартість основних засобів, суму амортизаційних відрахувань, розмір оподаткованого прибутку та фінансовий результат функціонування підприємства. Тому підприємству доцільно обирати методи облікової політики лише після ретельних розрахунків та всебічної оцінки фінансових наслідків цього вибору [2].

Для синтетичного обліку основних засобів використовується рахунок 10 «Основні засоби», який призначений для узагальнення інформації про наявність та рух власних об'єктів, отриманих на умовах фінансового лізингу, а також орендованих цілісних майнових комплексів, які відносяться до основних засобів, і об'єктів

інвестиційної нерухомості. На дебеті рахунку 10 «Основні засоби» відображаються надходження основних засобів (придбаних, створених або безоплатно отриманих) на баланс підприємства за первісною вартістю [17]. На кредиті рахунку фіксуються вибуття основних засобів унаслідок продажу, безкоштовної передачі або невідповідності критеріям визнання активом, а також частковій ліквідації об'єкта [17]. У табл. 2.2 наведені субрахунки, які відкриваються до рахунку 10 «Основні засоби».

Таблиця 2.2

Субрахунки рахунку 10 «Основні засоби»

Субрахунок	Назва
100	Інвестиційна нерухомість
101	Земельні ділянки
102	Капітальні витрати на поліпшення земель
103	Будинки та споруди
104	Машини та обладнання
105	Транспортні засоби
106	Інструменти, прилади та інвентар
107	Робоча і продуктивна худоба
108	Багаторічні насадження
109	Інші основні засоби

Джерело: узагальнено автором за [17]

Аналітичний облік основних засобів здійснюється для кожного інвентарного об'єкта шляхом використання інвентарних карток обліку. Існують загальні картки для будинків та споруд, а також для машин, обладнання, інструменту та виробничого і господарського інвентарю. Інвентарна картка містить інформацію про технічні характеристики об'єкта, норми амортизаційних відрахувань та інші важливі дані. У картках надається коротка характеристика об'єкта та його конструктивних елементів, а також відображаються індивідуальні особливості.

Отже, результати проведеного дослідження вказують на важливість основних засобів як ключової складової будь-якого підприємства, оскільки їх розвиток та ефективне використання безпосередньо впливають на фінальні результати

господарської діяльності підприємства. Організація обліку основних засобів повинна бути системною та узгодженою, що включає в себе повний комплекс облікових процедур, включаючи виявлення, вимірювання, реєстрацію, накопичення, узагальнення, зберігання та обмін інформацією.

РОЗДІЛ 3

ПОБУДОВА СИСТЕМИ АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ ПІДПРИЄМСТВ З БУДІВНИЦТВА ЖИТЛОВИХ І НЕЖИТЛОВИХ БУДІВЕЛЬ

3.1. Система аналізу основних засобів як інструмент управлінських рішень

Аналіз основних засобів є одним із ключових компонентів управлінського обліку і економічного аналізу на підприємстві. Основні засоби представляють собою важливі активи, які формують основу виробничої діяльності і суттєво впливають на результати роботи підприємства.

Необхідність аналізу основних засобів зумовлена його важливою роллю в управлінні підприємством. Дослідження ефективності використання активів дозволяє не лише підвищити фінансові показники, але також оптимізувати витрати, забезпечити інвестиційну привабливість і знизити ризики. Таким чином, систематичний аналіз основних засобів є ключем до сталого розвитку і успіху підприємства в умовах сучасного конкурентного середовища.

Для проведення економічного аналізу ефективності використання основних засобів застосовуються різноманітні джерела інформації. При цьому повнота та достовірність результатів аналізу залежить від рівня досконалості бухгалтерського обліку, налаштованості системи реєстрації операцій з об'єктами основних засобів, повноти заповнення облікових документів, точності класифікації об'єктів до облікових груп, достовірності інвентаризаційних даних, а також глибини розробки та ведення реєстрів аналітичного обліку.

Завдання, об'єкти, етапи аналізу використання основних засобів наведено на рис. 3.1.

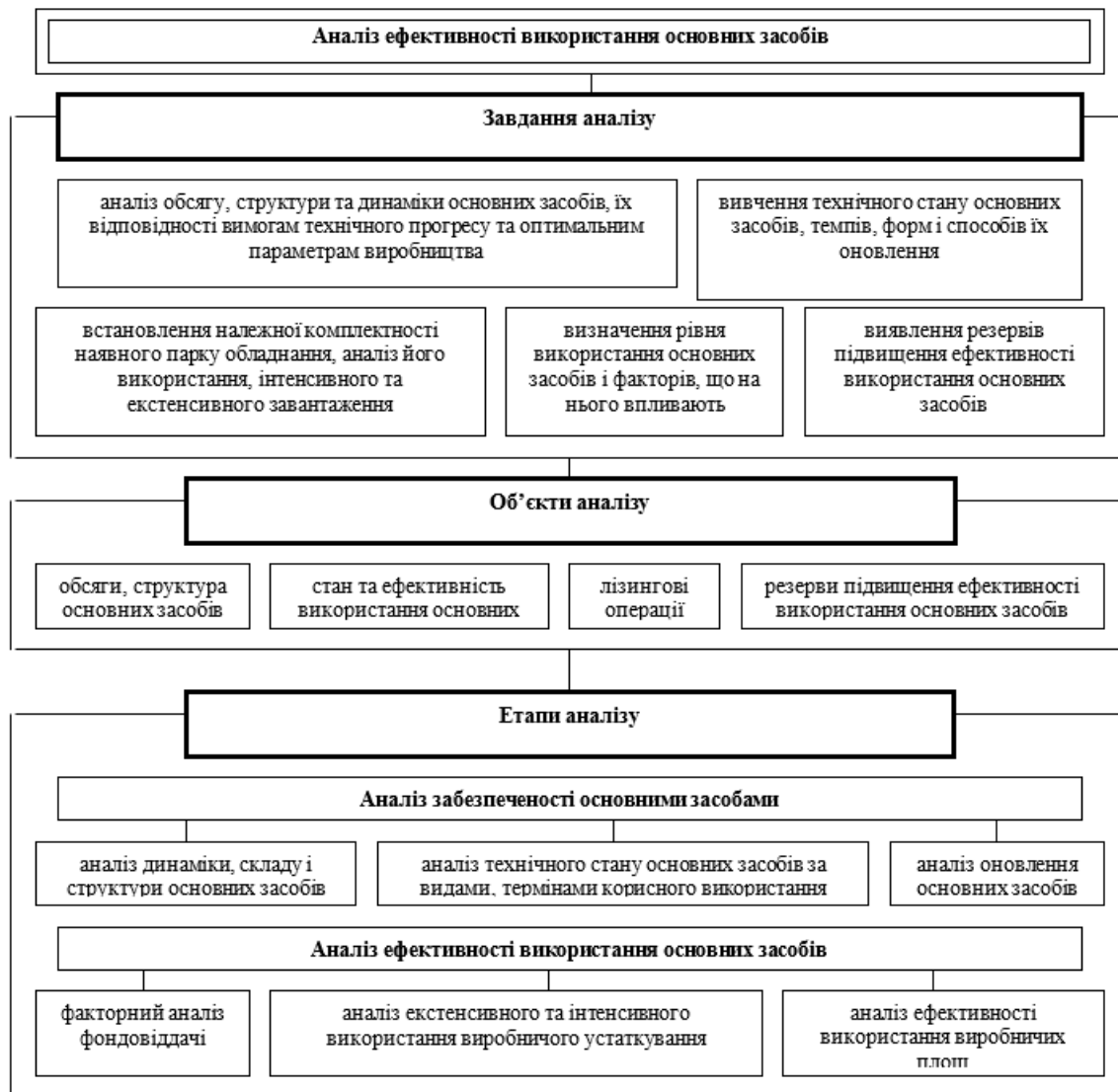

Рис. 3.1. Завдання та етапи аналізу ефективності використання основних засобів
ТОВ "Тетерів-Будпроект"

Джерело: узагальнено автором

Метою економічного аналізу основних засобів у ТОВ "Тетерів-Будпроект" є оцінка забезпеченості підприємства цими активами за умови їх найбільш інтенсивного використання та виявлення резервів для підвищення їх ефективності.

До методичних прийомів узагальнення результатів аналізу основних засобів в ТОВ "Тетерів-Будпроект" відносяться: систематизація отриманих даних, їх групування та узагальнення; ідентифікація втрат можливостей і розрахунок обсягу

невикористаних резервів; визначення напрямів і розробка економічно обґрунтованих заходів для підвищення ефективності роботи; а також прийняття управлінських рішень і контроль за їх впровадженням.

Для проведення економічного аналізу ефективності використання основних засобів залучаються різноманітні джерела інформації. При цьому рівень повноти та достовірності результатів аналізу безпосередньо залежить від якості бухгалтерського обліку, налаштованості системи реєстрації операцій з основними засобами, коректності заповнення облікових документів, точності класифікації об'єктів у відповідні облікові групи, достовірності даних інвентаризації, а також глибини розробки та ведення аналітичних реєстрів. Джерела інформації для проведення аналізу наведені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Інформаційна база для аналізу ефективності використання основних засобів
ТОВ "Тетерів-Будпроект"

Група	Джерела даних
Первинні дані	Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів, акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів, Акт на списання основних засобів, Інвентарна картка обліку основних засобів, Картка обліку руху основних засобів, Інвентарний список основних засобів (за місцем їх знаходження, експлуатації), Розрахунок амортизації основних засобів тощо
Дані рахунків бухгалтерського обліку	10 «Основні засоби»
Облікові реєстри	Журнал 4, відомість 4.1.
Фінансова звітність	Ф. №1 Баланс «Звіт про фінансовий стан», ф. №2 Звіт про фінансові результати «Звіт про сукупний дохід», ф. №3 «Звіт про рух грошових коштів», ф. №4 «Звіт про власний капітал», ф. №5 «Примітки до фінансової звітності»
Статистична звітність	Ф. № 11-ОЗ «Звіт про наявність та рух основних засобів, амортизацію (знос)»
Інші джерела	Дані проведених інвентаризацій, інвентарні картки, договір лізингу, план технічного розвитку, паспорт будівлі, патенти і ліцензійні договори, дані попередніх аудиторських перевірок, дані попередніх аналітичних досліджень.

Джерело: узагальнено автором

Динаміка ресурсів ТОВ "Тетерів-Будпроект" за 2020-2023 роки наведена в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Динаміка ресурсів ТОВ "Тетерів-Будпроект" за 2021-2023 роки

Показники	Роки			Відхилення 2023 р. від 2021 р.	
	2021	2022	2023	тис.грн.	% (раз)
Основні засоби	4553,2	4382,2	9533,3	4980,1	109,38
Необоротні активи	4553,2	4382,2	10634,3	6081,1	133,56
Запаси	7814,8	3062,0	6050,3	-1764,5	-22,58
Дебіторська заборгованість за товари і послуги	452,9	4337,5	1067,2	614,3	135,64
Дебіторська заборгованість з бюджетом	16616,0	22396,7	26035,4	9419,4	56,69
Інша поточна дебіторська заборгованість	1066,2	2258,1	1992,2	926,0	86,85
Гроші та їх еквіваленти	3352,3	2745,3	5597,7	2245,4	66,98
Інші оборотні активи	421,6	332,1	582,2	160,6	38,09
Оборотні активи	29723,8	35131,7	41325,0	11601,2	39,03
Активи	34277,0	39513,9	51959,3	17682,3	51,59

Джерело: узагальнено автором за даними фінансової звітності підприємства

Динаміка ресурсів ТОВ "Тетерів-Будпроект" за 2021-2023 роки наведена на рис. 2.2.

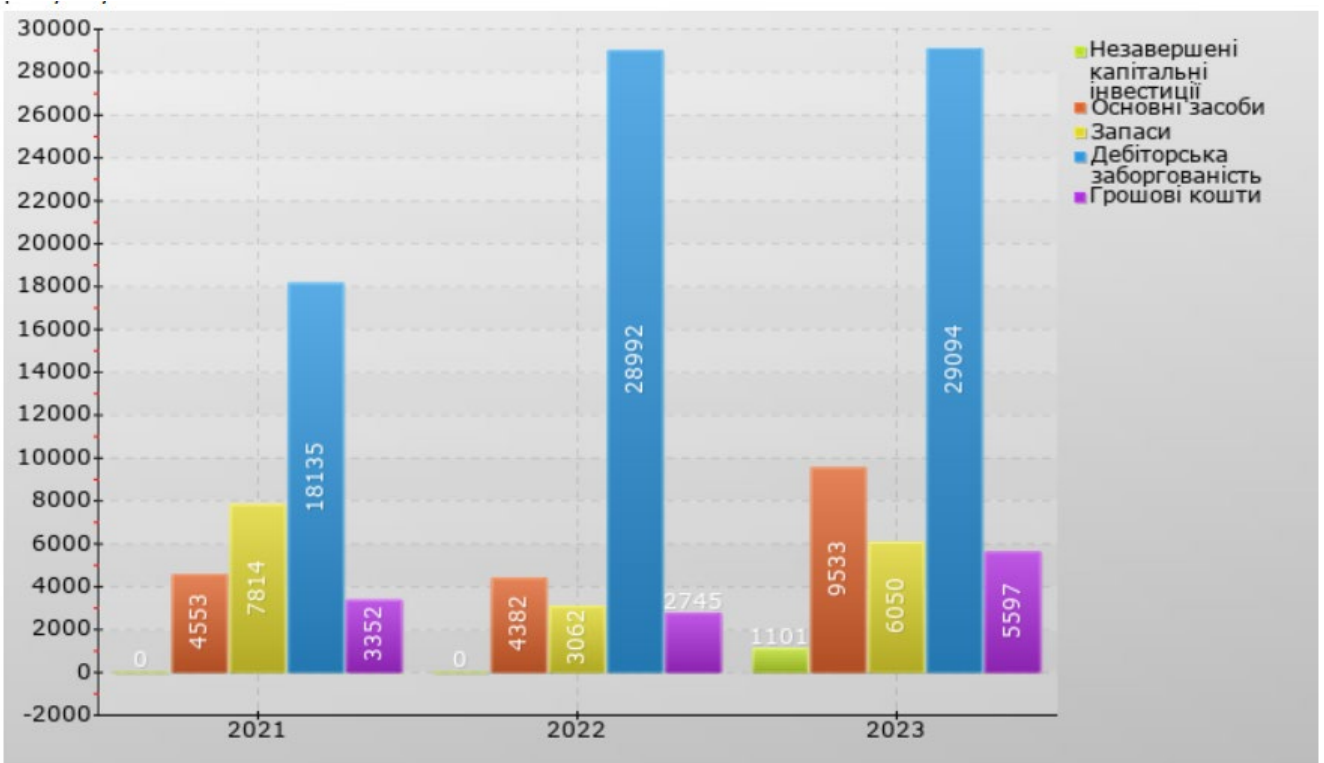

Рис. 3.2. Динаміка активів ТОВ "Тетерів-Будпроект" за 2021-2023 роки

Джерело: узагальнено автором за даними фінансової звітності підприємства

Загальна сума активів в 2023 році збільшилась порівняно з 2021 роком на 17682,3 тис. грн, що відбулось внаслідок збільшення необоротних активів ТОВ "Тетерів-Будпроект" на 6081,1 тис. грн. У складі необоротних активів найбільшого збільшення зазнала сума основних засобів, яка зросла на 4980,1 тис. грн.

Ефективність основних засобів визначається як показник отриманого ефекту, що порівнюється з витраченими ресурсами. Вихідні дані для розрахунку показників ефективності використання основних засобів наведені у табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Аналіз показників використання основних засобів ТОВ "Тетерів-Будпроект" за 2021-2023 рр., тис. грн.

Показники	Роки			Відхилення 2023 до 2021 рр. +/-
	2021	2022	2023	
Вартість основних засобів, тис. грн	4553,2	4382,2	9533,3	4980,1
Чистий дохід від реалізації (товарів, робіт, послуг), тис. грн	59142,8	44229,7	96831,7	37688,9
Фондовіддача, грн.	12,9	10,1	10,2	-2,7
Фондомісткість, грн	0,08	0,1	0,1	0,02

Джерело: узагальнено автором за даними фінансової звітності підприємства

З отриманих результатів видно, що, порівнюючи 2023 та 2021 роки, фондівіддача зменшилася на 2,7. Водночас фондомісткість зросла на 0,02. Станом на даний момент, така динаміка показників свідчить про не найкращу ефективність використання основних засобів. У цьому контексті важливими для управління виробничою діяльністю кожного підприємства є поінформованість щодо наявності засобів праці та постійний контроль за їх ефективним використанням.

Проведемо факторний аналіз фондівіддачі ТОВ "Тетерів-Будпроект" (табл. 3.3).

Таблиця 3.4

Дані для проведення факторного аналізу фондовіддачі ТОВ "Тетерів-Будпроект" у
2021-2023 рр.

Показники	Базисний рік (2022 р.)	Звітний рік (2023 р.)
Середньорічна вартість основних засобів (ОЗ), тис. грн.	4382,2	9533,3
Чистий дохід від реалізації продукції (товарі, робіт, послуг) (ЧД), (тис. грн.)	44229,7	96831,7

Джерело: узагальнено автором за даними фінансової звітності підприємства

Механізм розрахунку:

1. $\Phi B_0 = ЧД_0 / ОЗ_0 = 44229,7/4382,2 = 10,09$ величина фондовіддачі в базисному році;

$$\Phi B_{ум} = ЧД_0 / ОЗ_1 = 44229,7/9533,3 = 4,64 \text{ умовна величина фондовіддачі}$$

$\Phi B_1 = ЧД_1 / ОЗ_1 = 96831,7/9533,3 = 10,16$ величина фондовіддачі в звітному році

2. Розрахунок міри впливу факторів:

Зміна фондовіддачі за рахунок зміни чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг):

$$\Delta \Phi B_{ЧД} = \Phi B_1 - \Phi B_{ум} = 10,16 - 4,64 = 5,52$$

Зміна фондовіддачі за рахунок зміни середньорічної вартості основних засобів:

$$\Delta \Phi B_{ОЗ} = \Phi B_{ум} - \Phi B_0 = 4,64 - 10,09 = -5,45$$

Загальна зміна фондовіддачі становить:

$$\Delta \Phi B = \Delta \Phi B_1 - \Delta \Phi B_0 = 10,16 - 10,09 = 0,07$$

3. Визначення балансового зв'язку:

$$\Delta \Phi B = \Delta \Phi B_{ЧД} + \Delta \Phi B_{ОЗ}$$

$$0,07 = -5,45 + 5,52$$

$$0,7 = 0,7$$

Таким чином, можна зробити наступний висновок: фондоддача ТОВ "Тетерів-Будпроект" у 2023 р. збільшилась на 0,7 в порівнянні з 2021 р., це відбулося за рахунок:

- 1) збільшення величини чистого доходу від реалізації продукції товарі, робіт, послуг на 52602 тис. грн. призвело до збільшення фондоддачі на 5,52;
- 2) збільшення середньорічної вартості основних засобів на 5151,1 тис. грн. призвело до зменшення фондоддачі на 5,45.

Поінформованість про стан та наявність основних засобів є критично важливою для управлінського процесу. Систематичний моніторинг ефективності їх використання та контроль за експлуатацією сприятимуть виявленню неефективних витрат і, як наслідок, підвищенню загальної рентабельності. Необхідно також налагодити облік та оцінку діяльності з метою оперативного реагування на зміни у використанні засобів праці.

Таким чином, результати аналізу основних засобів свідчать про потребу в посиленому контролі та управлінні активами, що, в свою чергу, сприятиме підвищенню ефективності діяльності ТОВ "Тетерів-Будпроект". Своєчасні заходи з аналізу та оптимізації можуть істотно вплинути на фінансові результати підприємства та забезпечити йому конкурентоспроможність на ринку.

3.2. Моделювання системи аудиту для контролю основних засобів та прийняття управлінських рішень

Основні засоби як об'єкт обліку викликають безліч питань у сучасній економіці. Серед них – недостатня конкурентоспроможність продукції через надмірний фізичний та моральний знос устаткування, неповна завантаженість виробничих потужностей, необґрунтоване дроблення майнових комплексів, а також низькі показники фондоддачі та інвестиційної активності, неадекватна оцінка активів.

Вплив обліку основних засобів зростає як на фінансовий стан підприємств, так і на якість їх звітності. Слід зазначити, що в умовах сьогодення основні засоби стають важливим об'єктом аудиту для багатьох організацій.

Аудит основних засобів є важливою складовою фінансового аудиту, яка має на меті оцінити правильність обліку та оцінки основних засобів підприємства, а також перевірити їх фізичну наявність та стан. Аудит основних засобів є важливою практикою, яка дозволяє не лише підтвердити достовірність фінансової інформації, а й підвищити ефективність використання активів підприємства.

Мету та завдання аудиту основних засобів представлено на рис. 3.3.

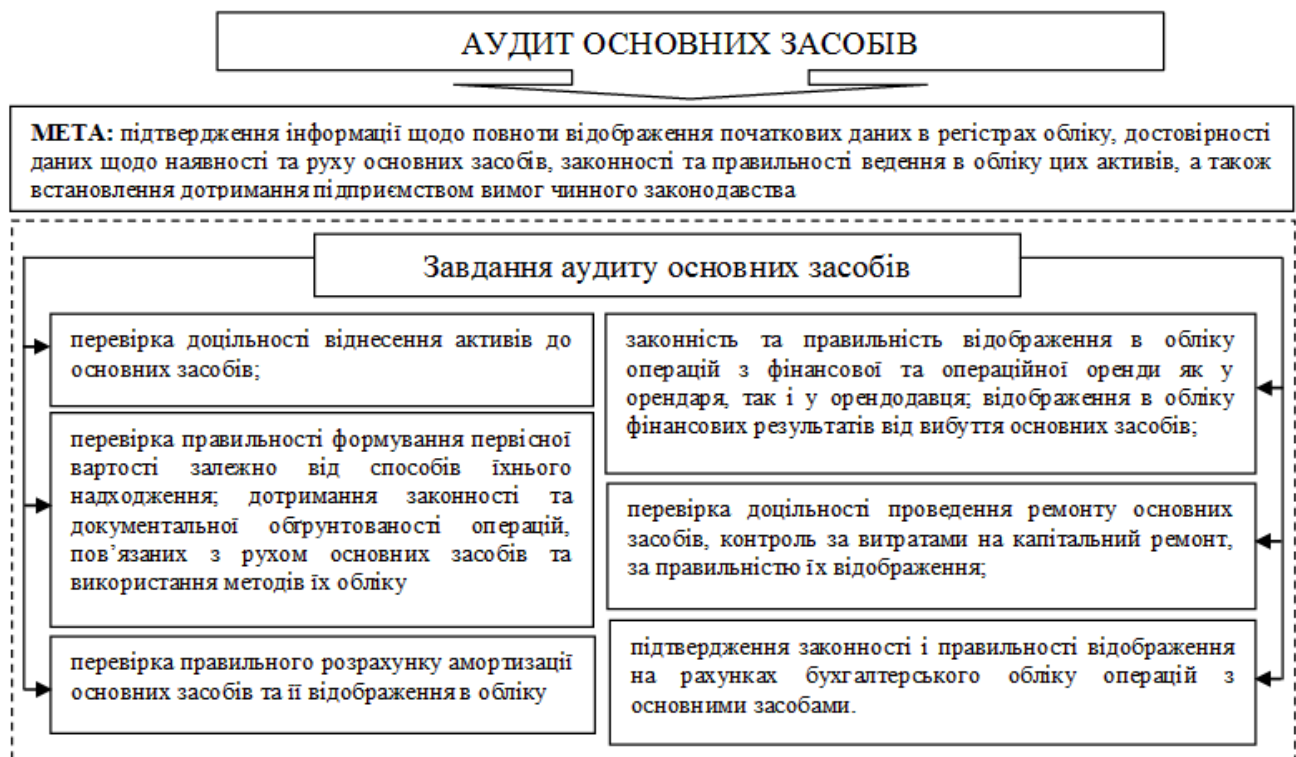

Рис. 3.3. Мета та завдання аудиту основних засобів

Джерело: узагальнено автором за [3]

Основними джерелами для аудиторської перевірки основних засобів виступають:

- інформація з договорів купівлі-продажу об'єктів, а також договорів на капітальне будівництво;
- архітектурно-технічні паспорти, кошториси, страховий поліси та акти приймання;
- акти передачі та списання, картки (книги, відомості) інвентарного обліку, а також розрахунки нарахування амортизації;
- записи в облікових регістрах;
- фінансова звітність;
- Наказ про облікову політику в частині обліку основних засобів;
- Документація внутрішнього аудитора, пов'язана з контролем основних засобів;
- Відгуки від постачальників основних засобів або підрядників;
- Матеріали, що стосуються інвентаризації.

Аудит основних засобів доцільно проводити у кілька етапів:

I. Підготовчий етап: На цьому етапі аудитор оцінює систему внутрішнього контролю на досліджуваному підприємстві, визначає методи перевірки, кількість необхідних аудиторських процедур та складає програму проведення аудиту.

II. Аудит наявності основних засобів: Другий етап передбачає проведення інвентаризації основних засобів. Аудитор може спостерігати за процесом інвентаризації або безпосередньо брати участь у ньому.

III. Аудит господарських операцій з основними засобами: На третьому етапі аудитор перевіряє правильність формування первісної вартості при надходженні об'єктів основних засобів, аналізує порядок обліку переоцінки, оцінює правильність віднесення витрат на ремонт, а також юридичність і порядок обліку вибуття основних засобів.

IV. Завершальний етап: На цьому етапі аудитор аналізує ефективність використання основних засобів. Він розраховує показники фондоддачі,

фондомісткості, коефіцієнти оновлення, вибуття та зносу, а також досліджує причини їхніх змін.

V. Підсумковий етап: Завершується аудит узагальненням результатів перевірки, формуючи аудиторський висновок. У висновку вказуються виявлені недоліки, їхні причини та пропозиції щодо їх вирішення [3].

Моделювання системи аудиту для контролю основних засобів є важливим кроком для забезпечення ефективного управління підприємством. Впровадження науково обґрунтованих підходів до аудиту дозволяє не лише виявити та усунути недоліки в обліку і контролі, а й створити надійну платформу для прийняття управлінських рішень на основі достовірної інформації. Усі етапи аудиту мають на меті підвищення ефективності використання основних засобів, що в свою чергу сприяє зростанню конкурентоспроможності підприємства.

3.3. Удосконалення системи аналітичного забезпечення управління основними засобами підприємств

Основні засоби виступають важливим елементом матеріально-технічної бази підприємств, оскільки вони формують основи для виробництва товарів і надання послуг. В умовах сучасного економічного середовища ефективне управління основними засобами є необхідною умовою забезпечення конкурентоспроможності та фінансової стійкості підприємства. Аналітичне забезпечення управління основними засобами грає ключову роль у цьому процесі, адже воно надає керівництву та менеджерам інформацію для прийняття виважених рішень.

Аналітичне забезпечення управління основними засобами включає процеси збору, обробки та аналізу даних, які стосуються розрахунків, експлуатації, амортизації та оцінки основних засобів:

1. Систематичний контроль за використанням, обслуговуванням і зберіганням основних засобів, що є запорукою їх збереження та ефективності.

2. Аналіз продуктивності основних засобів шляхом співвідношення виробленої продукції до витрат, пов'язаних з експлуатацією обладнання.

3. Визначення оптимальних норм амортизації та контроль за ними задля забезпечення ефективного фінансового управління.

4. Систематизація витрат на придбання, транспортування та монтаж основних засобів, а також їх подальша оцінка на ймовірні фінансові втрати.

Основні засоби, в якості матеріально-технічної бази виробництва, є фундаментом для його удосконалення та розвитку. Цей процес може здійснюватися як шляхом збільшення кількості об'єктів основних засобів (екстенсивний підхід), так і шляхом підвищення ефективності їх використання (інтенсивний підхід). Економічно обґрунтованими є заходи, спрямовані на подовження часу роботи обладнання, його повне завантаження та забезпечення кваліфікованого догляду та ремонту.

Усі операції потребують відповідного документального оформлення, оскільки бухгалтерський облік повинен забезпечувати оперативною інформацією всіх учасників управлінського процесу, а також підготувати інформативну бухгалтерську звітність для інвесторів і кредиторів. Хоча існуючий пакет первинних документів, що використовуються для оформлення операцій з основними засобами, є достатньо обширним, деякі операції залишаються без належного документального підтвердження.

Однією з операцій, що потребує документального підтвердження, є формування первинної вартості основних засобів. Об'єкти основних засобів можуть надходити на підприємство різними шляхами, що впливає на склад витрат, які використовуються для їх обліку. Усі витрати, пов'язані з надходженням об'єкта, повинні бути підтверджені відповідними первинними документами, які засвідчують фактичні здійснення витрат. Однак остаточна сума первинної вартості об'єкта, зазначена в акті приймання-передачі основних засобів та інвентарній картці, фактично не підтверджується первинним документом, що її розраховує [7].

Для усунення цього недоліку пропонується ввести форму «Розрахунок первинної вартості основних засобів» як додаток до акта приймання-передачі основних засобів (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Розрахунок первинної вартості основних засобів підприємства

Розрахунок первинної вартості основних засобів _____ (найменування об'єкта ОЗ)					
Об'єкт ОЗ надійшов на підприємство шляхом _____ (придбання, створення, обмін, внесення до статутного капіталу, безоплатне отримання, переведення до складу необоротних активів)					
Призначено для виробничого / невиробничого використання					
№	Вид витрат	Документ, що підтверджує здійснення витрат	№ документа	Дата	Сума, грн.
Первинна вартість об'єкта ОЗ					
Розрахунок склав _____ Розрахунок перевірів _____					
«__» ____ 20__ р					

Джерело: розроблено автором за [38]

Підприємство має можливість використовувати як типові форми первинного обліку, так і інші документи, щоб зафіксувати господарські операції, пов'язані з надходженням основних засобів.

Для більш ефективного управління основними засобами підприємство може вжити кілька заходів:

- 1) введення в експлуатацію нового обладнання, а також заміна чи модернізація застарілих;
- 2) підвищення коефіцієнта змінності, що може бути досягнуто завдяки оптимізації графіків роботи підприємства та покращенню організації виробничого

процесу;

- 3) інтенсивніше використання наявного обладнання на підприємствах;
- 4) провадження заходів науково-технічного прогресу;
- 5) підвищення кваліфікації робітників, що сприяє більш ефективному та бережливому використанню обладнання;
- 6) економічне стимулювання основних і допоміжних працівників, що включає залежність заробітної плати від обсягів виробництва та якості продукції. Також важливе формування стимулюючих фондів і заохочення працівників, які досягають високих результатів у своїй діяльності;
- 7) проведення соціальних заходів, що передбачають підвищення кваліфікації працівників, поліпшення умов праці та відпочинку, а також оздоровчі програми, які позитивно впливають на фізичне і психологічне благополуччя робітників.

Покращення використання основних засобів підприємства безпосередньо впливає на зниження собівартості продукції, що в свою чергу сприяє зростанню прибутку та підвищенню рентабельності діяльності підприємства.

Сьогодні підвищення ефективності використання основних засобів стало надзвичайно важливим. Підприємства, що володіють такими активами, повинні не лише модернізувати їх, подовжувати час експлуатації обладнання та покращувати його склад і структуру, але й максимально збільшувати ефективність їх використання, що здебільшого досягається інтенсивними методами.

Удосконалення системи аналітичного забезпечення управління основними засобами є ключовим фактором, який впливає на успішність підприємства в будь-якій галузі. Завдяки систематизації та аналізу інформації, керівництво отримує можливість оптимізувати витрати, підвищувати ефективність використання основних засобів і забезпечувати фінансову стабільність. Впровадження сучасних технологій і проведення регулярного аудиту дозволяють підприємствам ефективніше управляти основними засобами, що, у свою чергу, сприяє їх розвитку та зростанню в умовах конкурентного середовища.

ВИСНОВКИ

Результатом кваліфікаційної роботи є теоретичне узагальнення та формування рекомендацій щодо обліку, аналізу і аудиту основних засобів підприємств з будівництва житлових і нежитлових будівель. Це дало змогу обґрунтувати висновки теоретичного та прикладного характеру:

1. Визначення основних засобів як об'єкта обліку, аналізу та аудиту є важливим елементом для забезпечення ефективності господарських процесів у підприємствах будівництва житлових і нежитлових будівель. Зважаючи на їхню сутність, основні засоби формують матеріальну базу діяльності підприємств, а ефективне управління ними є запорукою конкурентоспроможності.

2. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит основних засобів є критично важливими для системи управління підприємствами в будівельному секторі. Ці процеси сприяють не лише контролю за використанням ресурсів, а й дозволяють приймати обґрунтовані управлінські рішення, оптимізувати витрати та підвищувати економічні результати діяльності.

3. Господарська діяльність підприємств з будівництва житлових і нежитлових будівель характеризується специфікою в управлінні основними засобами, оскільки потребує врахування як технологічних, так і фінансових аспектів. Оцінка економічного стану таких підприємств повинна ґрунтуватися на комплексному аналізі основних засобів, їх амортизації, використання та ефективності.

4. Організація первинного обліку та методики облікового процесу формування основних засобів є ключовими елементами в управлінні підприємствами. Чітка структура обліку та документального оформлення дозволяє знизити ризики помилок та забезпечити достовірність фінансової інформації.

5. Використання системи аналізу основних засобів як інструменту для підтримки управлінських рішень сприяє гнучкості в реагуванні на зміни в зовнішньому середовищі та внутрішніх процесах підприємства. Моделювання

системи аудиту для контролю основних засобів є важливим засобом забезпечення внутрішнього контролю та прозорості фінансових операцій.

6. Запровадження інноваційних підходів в аналізі та управлінні основними засобами, таких як автоматизація облікових процесів та використання аналітичних засобів, здатно значно підвищити ефективність управлінських рішень. Це дозволяє підприємствам адаптуватися до сучасних умов ведення бізнесу і забезпечує стабільність їхнього розвитку.

Загалом, дослідження зазначених аспектів обліку, аналізу та аудиту основних засобів у підприємствах з будівництва житлових і нежитлових будівель показує, що належна організація цих процесів відіграє вирішальну роль у досягненні стратегічних цілей підприємств та їх здатності до сталого розвитку в умовах конкурентного середовища.

СПИСОК ВИКОРСИТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабин І. М. Методологічні та організаційні основи первинного обліку на підприємствах сфери послуг. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2005. Вип. 7, ч. 1. С. 288-290.
2. Барановська С. П. Обліково-аналітичне забезпечення як невід’ємна складова управління підприємством. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку: [збірник наукових праць]*. 2012. С. 8–11
3. Бурова Т. Експрес-аудит необоротних активів підприємства. *Науковий Вісник МНУ ім. В. О. Сухомлинського. Економічні науки*. 2016. №1(6). С. 33-38.
4. Бутинець Ф.Ф., Чижевська Л.В., Герасимчук Н.В. Бухгалтерський управлінський облік: навч. посіб. для студ. спец. 7.050106 «Облік і аудит». Житомир: ЖІТІ, 2000. 448 с.
5. Бухгалтерський облік (для необлікових спеціальностей) : навч. посіб. / Ю. Ю. Мороз, Т. С. Гайдучок, О. М. Дмитренко. Житомир : Рута, 2022. 256 с.
6. Василенко Т., Рудніцький А. Управлінський облік у процесі відтворення основних засобів в контексті євроінтеграційних стандартів. *Роль бухгалтерського обліку, аудиту та податкової політики у розбудові незалежної України на шляху до Європейського Союзу* : зб. праць учасників III Міжнар. наук.-практ. конф. (7-8 листоп. 2024 р.). Житомир : Поліський національний університет, 2024. С. 350–352.
7. Власюк Т. М. Основні засоби: організаційно-методичні аспекти формування облікової політики підприємства. *Вісник КНУТД*. 2014. №2. С. 198–206.
8. Гайдучок Т. С. Актуальні питання фінансування лісової галузі. *Економіка і фінанси: аналіз тенденцій та перспективи розвитку* : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. 13 лист. 2015 р. Дніпропетровськ : ДДАЕУ, 2015. С. 217–219.
9. Гайдучок Т. С., Василенко Т. М., Рудніцький А. М. Особливості організації процесу аудиту основних засобів підприємств: сучасні підходи. *Інфраструктура ринку*. 2024. Вип. 80. С. 58–68.

10. Гайдучок Т. С., Вітер С. А., Дем'янишина О. А., Ареп'єва О. В. *Фінансовий облік активів : навч. посіб. : у 2 ч. / Житомир : Поліський нац. ун-т, 2024. Ч. I. 360 с.*
11. Гоголь Т. А., Маргасова В. Г. Організація управлінського обліку і контролю на підприємствах малого бізнесу. *Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва*. 2018. № 2. С. 401–411.
12. Голов С. Ф. *Фінансовий та управлінський облік*. Київ : Автосервіс, 1996. 543 с.
13. Господарський кодекс України від 16 січ. 2003 р. № 436. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
14. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : наказ М-ва фінансів України від 30 листоп. 1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>
15. Методичних рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості : наказ М-ва промислової політики України від 09 лип. 2007 р. № 373. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0373581-07#Text>
16. Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку : наказ М-ва фінансів України 29 груд. 2000 р. № 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356201-00#Text>.
17. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : наказом М-ва фінансів України від 28 берез. 2013 р. № 433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>
18. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства : наказ М-ва фінансів України від 27 черв. 2013 р. № 635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text>
19. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» від 01.01.2012. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/card/929_014.

20. Нападовська Л. В. Управлінський облік: Монографія. Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2000. 450 с

21. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ М-ва фінансів України від 07 лют. 2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

22. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: затв. наказом Міністерства Фінансів України № 92 від 27.04.2000 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.

23. Ніпорко Н. І. Формування системи обліку на малому підприємстві: управлінський аспект. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2015. № 4. С. 377–384. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppeu_2015_4_54.

24. Панков В. А., Єлецьких С. Я., Михайличенко Н. М. Контролінг і бюджетування фінансово-господарської діяльності підприємства: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 112 с.

25. План рахунків бухгалтерського обліку у визначеннях та схемах : навчально-наочний посібник / Ю. С. Цаль-Цалко, Ю. Ю. Мороз, Т. С. Гайдучок [та ін.]. Житомир : Рута, 2019. 212 с.

26. Податковий кодекс України від 02 груд. 2010 р. № 2755 / Верх. Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

27. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : наказ М-ва фінансів України від 24 травн. 1995 р. № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>

28. Порядок подання фінансової звітності : постанова Кабінету Міністрів України від 28 лют. 2000 р. № 419. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KP000419>

29. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21 груд. 2017 р. № 2258. / Верх. Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>

30. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996. / Верх. Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

31. Про інвентаризацію активів та зобов'язань : Положення від 02 верес. 2014 р. №879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>

32. Рибальченко Д. Управлінська звітність: кому, коли, навіщо. URL: <https://thepage.ua/ua/experts/upravlinska-zvitnist-komu-koli-navisho>.

33. Рудніцький А. М. Теоретичні основи організації обліку основних засобів на підприємстві. Сучасні пріоритети розвитку науки та суспільства: зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 11-12 квітня 2024 року; у 2-х т. Т.2. Ч.1. / За заг. ред. В.І. Мельник. Тернопіль: Крок, 2024. 363 с.

34. Садовська, І. Б. Обліково-інформаційне забезпечення управлінського аналізу. *Вісник національного університету „Львівська політехніка” : збірник науково-прикладних праць “Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку”*. 2009. № 647. С. 498–503.

35. Сопко В. В. Бухгалтерський облік: навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2000. 578 с.

36. Черненко С. К. Природа основних фондів: монографія. Рівне, 2006. 84 С.

37. Швець Н. В. Проблемні питання аналізу основних засобів підприємства. *БІЗНЕС-ІНФОРМ*. 2012. № 8. С. 159-162.

38. Шевченко Н.О. Проблеми та шляхи удосконалення обліку основних засобів в сільськогосподарських підприємствах. URL: http://www.journal.udau.edu.ua/assets/files/84/eko/ukr/23_00000000.pdf

39. Ягольник Т. Порівняльний аналіз обліку основних засобів за міжнародними та національними стандартами. *Науковий клуб*. 2015. № 2. URL: http://sophus.at.ua/publ/2015_03_27/sekcija_2_2015_03_27/porivnjalnij_analiz_obliku_osnovnikh_zasobiv_za_mizhnarod

40. Як формуються інвентарні (номенклатурні) номери основних засобів? веб-сайт. URL: <https://buhgalter.com.ua/news/buhgalterskiy-oblik/yak-formuyutsya-inventarni-nomenklaturni-nomeri-osnovnih-zasobiv/>

ДОДАТКИ

,